

«6D030100 - «Құқықтану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне іздену үшін ұсынылған Сабитова Акерке Сабитовнаның- «Қылмыстық істер бойынша сотқа дейінгі тергеп тексеру сатысындағы адвокат-қорғаушының іс әрекетінің процессуалдық мәселелері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми рецензенттің

СЫН-ШҚІРІ

р/н №	Критерийлер	Критерийлер сәйкестігі	Ресми рецензенттің ұстанымы
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	<p>1.1 Ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:</p> <p>1) Диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірі);</p> <p>2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы)</p> <p>3) <u>Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету)</u></p>	<p>Диссертация тақырыбы Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен «Әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар саласындағы зерттеулер» ғылымды дамытудың басым бағытына сәйкес келеді.</p> <p>Рецензент Сабитова Акерке Сабитовнаның «Қылмыстық істер бойынша сотқа дейінгі тергеп тексеру сатысындағы адвокат-қорғаушының іс әрекетінің процессуалдық мәселелері» тақырыбы бойынша жазылған диссертациялық жұмысының Қазақстан Республикасында ғылымды дамуының «Әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар саласындағы зерттеулер» бағытына толық сәйкестігін растайды.</p>
2.	Ғылымға маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған.	Сабитова Акерке Сабитовнаның диссертациясы қылмыстық іс жүргізу және адвокаттық қызмет саласындағы заң ғылымына айтарлықтай үлес қосады, оның маңыздылығы ашылған.
3.	Өзі жазу принципі	<p>Өзі жазу деңгейі:</p> <p>1) жоғары;</p> <p>2) орташа;</p> <p>3) төмен;</p> <p>4) өзі жазбаған</p>	Диссертацияның өзі жазу деңгейі жоғары. Жұмыста докторанттың диссертацияның жарияланған тақырыбын зерттеудегі қажырлы және өзіндік жұмысы байқалады. Атап айтқанда, отандық және шетелдік көздерге, оның ішінде халықаралық және ұлттық құқықтық актілерге талдау жасалды. Бұдан басқа, дербес сипаттағы және Қазақстанда да, шет елдерде де адвокатураның ағымдағы

			даму үрдістерімен корреляцияланатын ережелер, тұжырымдар мен ұсыныстар тұжырымдалған.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) <u>негізделген;</u> 2) жартылай негізделген; 3) негізделмеген.	Диссертация өзектілігінің негіздемесі толықтай негізделген. Сабитова А.С. қылмыстық процесс саласындағы ғылыми зерттеудің өзекті тақырыптарының бірі таңдалды. Адвокат-қорғаушының қылмыстық істер бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру сатысындағы іс жүргізу мәселелері бүгінгі күні бірқатар даулы мәселелерді тудырады. Рецензиялауға ұсынылған диссертациялық жұмыс оны зерттеудің өзектілігі мен уақтылығының талабына толық жауап береді.
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды 1) <u>айқындайды;</u> 2) жартылай айқындайды; 3) айқындамайды	Айқындайды. Зерттеудің мазмұны диссертацияның жарияланған тақырыбын көрсетеді: жұмыста қылмыстық істер бойынша сотқа дейінгі тергеу сатысында адвокат-қорғаушының іс-әрекеттерін құқықтық реттеудің теориялық және практикалық аспектілері талданады.
		4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) <u>сәйкес келеді;</u> 2) жартылай сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді	Зерттеудің мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді. САбитова Акерке өзінің диссертациялық жұмысында қылмыстық процесте адвокат-қорғаушының қызметінің құқықтық негіздерін зерттеу, кәсіби қорғаушының сотқа дейінгі тергеп-тексеру сатысында ұйымдық-құқықтық нысандарын жетілдіру жолдары мен әдістері туралы өз тұжырымдарын ұсыну мақсаты мен міндеттерін қойды.
		4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық байланысқан: 1) <u>толық байланысқан;</u> 2) жартылай байланысқан; 3) байланыс жоқ	Толығымен өзара байланысты. Диссертациялық жұмыстың құрылымы нормативтік сілтемелермен, белгілеулермен және қысқартулармен, кіріспемен, үш бөліммен (кіші бөлімдерді қоса алғанда), қорытындымен, пайдаланылған дереккөздердің тізімімен ұсынылған. Жалпы, жұмыста материалды ұсынудың дәйектілігі мен логикасы байқалады (теориялық негіздерден практикалық аспектілерге дейін). Сонымен бірге, рецензенттің пікірінше, шет елдердің халықаралық-құқықтық аспектілері мен тәжірибесін қарастырған жөн болар еді. Мұндай тәсіл диссертациялық зерттеудің қорытындылары мен нәтижелерін айқынырақ көрсетуге мүмкіндік береді деп ойлаймыз.

		<p>4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған:</p> <p>1) <u>сыни талдау бар;</u></p> <p>2) талдау жартылай жүргізілген;</p> <p>3) талдау өз пікірін емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген</p>	<p>Сыни талдау бар. Жұмыста қолданылатын зерттеудің қажетті қағидаттары мен әдістері жеткілікті дәлелденген және диссертацияның жалпы мазмұнымен байланысты. Сонымен қатар, зерттеу қорытындылары бойынша қорытындылар, ұсыныстар мен ұсынымдар қылмыстық істер бойынша сотқа дейінгі тергеу сатысында адвокат-қорғаушының іс-әрекеттерін құқықтық реттеудің проблемалық аспектілерін сыни талдау тұрғысынан ұсынылған.</p>
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	<p>5.1 Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табыла ма?</p> <p>1) <u>толығымен жаңа;</u></p> <p>2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);</p> <p>3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)</p>	<p>Бүгінгі таңда заң ғылымында қылмыстық істер бойынша сотқа дейінгі тергеу сатысында адвокат-қорғаушының іс-әрекетін құқықтық реттеудің кейбір мәселелері зерттелмеген күйінде қалып отыр. Сондықтан алынған нәтижелердің жаңалығы және қорғауға ұсынылған негізгі ережелер туралы айтуға болады.</p>
		<p>5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа болып табыла ма?</p> <p>1) <u>толығымен жаңа;</u></p> <p>2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);</p> <p>3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)</p>	<p>Диссертацияның қорытындылары толығымен жаңа болып табылады.</p>
		<p>5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе?</p> <p>1) <u>толығымен жаңа;</u></p> <p>2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);</p> <p>3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)</p>	<p>Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген. А.С. Сабитованың басқарушылық (норма шығармашылық) шешімдерді іске асыру контекстіндегі жұмысы, атап айтқанда, тиісті өзгерістер мен толықтырулар енгізу арқылы Қазақстан Республикасының адвокаттық қызмет және қылмыстық процесс саласындағы заңнамасын жетілдіру жөніндегі бастамасы ерекше назар аударуға және оң бағалауға лайық.</p>
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	<p>Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде <u>негізделген/негізделмеген</u> (qualitative research және өнертану және</p>	<p>Диссертациялық зерттеудің қорытындылары ғылыми және тәжірибелік материалдарды жинау және талдау бойынша жасалған үлкен жұмыстарға байланысты жеткілікті түрде негізделген болып көрінеді. Диссертацияда Алматы қалалық сотының мұрағаты, нормативтік құқықтық актілер, БАҚ мәліметтері, сонымен бірге</p>

		гуманитарлық бағыттары бойынша)	ізденушінің сот органдарында жұмыс барысында жиналған тәжірибесі қолданылды. Дұрыс қойылған мақсаттар мен міндеттер, сондай-ақ зерттеу әдістемесін таңдау жүргізілген зерттеу нәтижелілігінің оң деңгейін алдын ала анықтады.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі қағидаттар	<p>Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жауап беру қажет:</p> <p>7.1 Қағидат дәлелденді ме?</p> <p>1) <u>дәлелденді</u>;</p> <p>2) шамамен дәлелденді;</p> <p>3) шамамен дәлелденбеді;</p> <p>4) дәлелденбеді</p> <p>7.2 Тривиалды ма?</p> <p>1) ия;</p> <p>2) <u>жоқ</u></p> <p>7.3 Жаңа ма?</p> <p>1) <u>ия</u>;</p> <p>2) жоқ</p> <p>7.4 Қолдану деңгейі:</p> <p>1) тар;</p> <p>2) орташа;</p> <p>3) <u>кең</u></p> <p>7.5 Мақалада дәлелденген бе?</p> <p>1) <u>ия</u>;</p> <p>2) жоқ</p>	<p><i>Бірінші нәтижеде</i> адвокаттық қызметтің кешенді құқықтық құбылыс ретінде сипаттамасы мен жүйесі зерттелінді. Ізденуші жүргізген зерттеу нәтижесінде адвокаттық қызметтің элементтері туралы авторлық тұжырым жасады.</p> <p><i>Екінші нәтиже</i> бойынша қылмыстық сот өндірісіне қатысатын адамдардың құқықтарын, бостандықтарын мен мүдделерін қорғау болып табылатын және күдіктіні қорғауда, жәбірленушінің, азаматтық талапкердің, азаматтық жауапкердің мүдделерін білдіруде, сондай-ақ процеске тартылған барлық басқа адамдарға кәсіби құқықтық көмек көрсету бойынша адвокат-қорғаушының қызметі қарастырылып, ізденуші білікті заң көмегінің авторлық анықтамасын береді. Сәйкесінше қылмыстық процестік заңнамаға авторлық анықтамасын енгізуді ұсынады. Нәтиже бойынша:</p> <p><i>Үшінші нәтижеде</i> ізденішу адвокат-қорғаушының қызметінің кәсіби тетіктерін кеңейту ұсынылған. Бұл үшін ҚР «Адвокаттық қызмет және заң көмегі туралы» Заңының 14-бабының ережесін іске асыру тетіктері әзірленді, оның ішінде заң көмегін көрсету үшін қажетті нақты деректерді дербес жинау құқығы және дәлелдемелерді ұсыну мүмкіндігі қарастырылған. Сәйкесінше ҚР ҚПК 70 бабында көрсетілген қорғаушының құқығын кеңейту ұсынылған:</p> <p><i>Төртінші</i> қылмыстық-процестік кодекске сотқа дейінгі тергеп-тексеру деректерін жария етуге жол бермеу бойынша авторлық ұсыныс енгізілді.</p> <p><i>Бесінші нәтиже</i> бойынша ізденуші адвокат-өкілге заң көмегін көрсеткені үшін төленген сомаларды жеке тармақпен қоса отырып, іс жүргізу шығындарының тізбесін реттейтін ҚР ҚПК-нің 175-бабына «Адвокат-өкілдің, аудармашының, маманның, сарапшының орындаған жұмысы үшін сыйақы алуы» деген өзгерістер енгізу қажеттілігі туралы ұсыныс енгізді.</p> <p><i>Алтыншы нәтиже</i> қылмыстық процесте көмек көрсету кезінде</p>

адвокаттардың қызметіне кепілдікті қамтамасыз ету үшін тергеушінің қорғаушыға рұқсат беру туралы қаулысын шығармай-ақ іске қатысуды жатқызу қажеттігі расталған. Қағидаттардың барлығы дәлелденген, тривиалды емес, қолдану дейгейі кең. Аталған нәтижелер келесідей мақалаларда көрініс тапты:

1. Turgumbayev, Y., Adlet, Y., Sabitova, A., Izbassova, A., Beaver, K.M. Examining the nexus between involvement in crime and delinquency and being processed through the criminal justice system / Journal of Crime and Justice, 2022, 45(1), pp. 120–133

2. Yerbol Alimkulov,, Nurmaganbet E., Sabitova A., Sanoj R. Agreement on human rights in criminal proceedings / ҚазҰУ хабаршысы. Заң сериясы. —2019.- №1 (89). – Б. 150-158

3. Сабитова А. Тергеу әрекеттеріне қатысудағы адвокат-қорғаушының рөлі / «Фараби Әлемі» Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары - Алматы, 2019, 65-68 б.,

4. Сабитова А. Адвокат-қорғаушының қылмыстық іс бойынша процессуалдық мәртебесінің кейбір мәселелері / «Фараби Әлемі» Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары - Алматы, 2019, 68-71 б.,

5. Сабитова А. Кәмелетке толағандардың қылмыстық құқық бұзушылықтары бойынша қорғаушының қатысуының кейбір мәселелері / «Фараби Әлемі» Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары - Алматы, 2018, 273-274 б.,

6. Сабитова А. Участие адвоката в уголовном процессе / «Қазақстандық Конституционализм мәселелері мен шешімдері» Халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары - Алматы, 2019, 470-478 б.

7. Сабитова А.С., Алимкулов Е.Т., Нұрмағанбет Е.Т. Қылмыстық істер бойынша сотқа дейінгі терген-тексеру сатысындағы адвокат-қорғаушының қызметі / Қазақстан Республикасы ІІМ М. Есболатов ат. Алматы академиясының ғылыми еңбектері, №2(71) 2022, С. 143 – 148

8. Sabitova A.S. Persons engaged in advocacy and citizens who guarantee the implementation of such activities / ҚазҰУ хабаршысы.

8.	Дәйектілік принципі Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдістеменің таңдауы - негізделген немесе әдіснама нақты жазылған 1) ия; 2) жоқ	Заң сериясы. —2022.- №1 (89). – Б. 121-129 Диссертациялық зерттеудің әдістемесі негізделген және толық түрде жұмыстың кіріспесінде баяндалған. Диссертацияны жазу барысында ізденуші диалектикалық әдіс, салыстырмалы-құқықтық және нақты-құқықтық әдістер, сондай-ақ талдау мен синтездеудің, индукция мен дедукцияның жалпы ғылыми әдістерін белсенді қолданды.
		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған: 1) ия; 2) жоқ	Диссертациялық жұмыстың нәтижелері ғылыми зерттеулердің заманауи әдістерін және компьютерлік технологияларды қолдана отырып деректерді өңдеу және түсіндіру әдістерін қолдана отырып алынды.
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) ия; 2) жоқ	Эксперименттік зерттеулер қарастырылмаған..
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен <u>расталған</u> / ішінара расталған / расталмаған	Зерттеу жүргізу кезінде диссертация өзекті және сенімді дереккөздерге (сәт мұрағаты, электрондық ресурстар, мәліметтер базасы және т.б.) сүйенеді.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға <u>жеткілікті</u> /жеткіліксіз	Жеткілікті. Маңызды мәлімдемелер өзекті және сенімді отандық және шетелдік ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталды. Диссертациялық жұмысты жазу барысында ізденуші әдебиеттің 116 көзіне сілтеме жасайды.

9	Практикалық құндылық принципі	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) ия; 2) жоқ	Диссертацияның теориялық маңызы бар. Алынған нәтижелер қылмыстық істер бойынша сотқа дейінгі тергеп-тексеру сатысында адвокат-қорғаушының іс жүргізу мәселелерін одан әрі ғылыми зерттеу кезінде, сондай-ақ адвокатура, қылмыстық процесс және т. б. салаларда оқу курстарын әзірлеу кезінде пайдаланылуы мүмкін.
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) ия; 2) жоқ	Ия. Зерттеу нәтижелері құқық қорғау органдарына, сотқа және адвокатураға, уәкілетті мемлекеттік органдарға қызығушылық тудырады.
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа болып табылады? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Толығымен жаңа
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Жұмыста стилистикалық жетілдіруді қажет ететін мәтіннің жеке бөліктері бар.

Шешім: Диссертациялық жұмыс «Дәрежелерді беру қағидаларының» талаптарына сәйкес жазылған. Сабитова Акерке Сабитовнаның «Қылмыстық істер бойынша сотқа дейінгі тергеп тексеру сатысындағы адвокат-қорғаушының іс әрекетінің процессуалдық мәселелері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы «6D030100 - «Құқықтану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайық.

Ресми рецензент:
заң ғылымдарының кандидаты,
«Тұран» университетінің «Құқықтану
және халықаралық құқық»
кафедрасының меңгерушісі

Алдабергенова Н.А.

